

Simplicissimus Budapestje

BEVEZETÉS A KORSZERŰ SZNOB- ÉS HEDONIZMUSBA, VALAMINT AZ ALKALMAZOTT EMBERLESÉS TUDOMÁNYÁBA

Sanghaji kaland a váltó nélküli közbiciklivel

Simplicissimus Sanghajban járt. Kifagattam, mit irigyl a hatalmas városból, amelynek lakossága mint két és fél Magyarország, ahol már több a felhőkarcoló, mint New Yorkban. Nem volt nehéz kiszedni belőle, azonnal rávágta: a MoBike közbicikli rendszert irigyli nagyon – itt érzi, hogy az utolsókból lehetnek az elsők, és Budapest ezt nem használja ki eléggé.

Az idén nyáron üzembe helyezett MoBike rendszer tízezer járművel indult. Fantasztikusan gusztusos biciklik. Használatuk igen olcsó: ebben a nagyon drága városban fél órára egy júan, azaz a pillanatnyi árfolyam szerint úgy 42 forint. Letét is szükséges. Ez 300 júan, mintegy 12 és fél ezer forint. A külföldieknek útlevélkép kell, 24 óra alatt regisztrálják az embert. Hanem a legnagyobb újdonságot még nem is mondtam. A MoBike-nak nincsenek dokkoló állomásai. A bringákat bárhol az utcán fel lehet venni és ott lehet hagyni. Egy mobilalkalmazás mutatja meg, hol vannak éppen a városban szabad járművek, amelyeket maximum 15 percre le is foglalhatunk. (Nehogy már elvigyék az orrunk elől, mire odaérünk.) Mindezt nagy lelkesedéssel előadtam mérnök végzettségű volt osztálytársamnak, Kosarasnak is. Láttam hogy kattog az agya, és valami nem tetszik neki.

– Csak nem azt akard mondani, hogy nem jobb rendszer a MoBike, mint a BuBi és lyoni, párizsi előképei? Hiszen nem kellene költséges állomások és nem kell ide-oda szállítani a bringákat...

– Nem tudom hogy lehet az ilyesmit előre modellezni. Lehet hogy így is úgy is be kell avatkozni, mert esetleg túl messzire viszik ki a masinákat a város szélére, és ott kihasználatlanul hevernek napokig... Persze akkor még mindig be lehet avatkozni. De az állomások mellőzése jó ötletnek tűnik. Rugalmasabb szolgáltatást nyújt a felhasználóknak, az biztos. Persze a MoBike is az Uber majmolása révén jött létre. A kínai Uber egyik vezetője találta ki és hozta létre. Egyébként van hibája a szívszorítóan szép masináknak: nincs rajtuk se lámpa se sebességváltó, és az ülést nem lehet állítani. Egy Simplicissimus méretű embernek reménytelenül kényelmetlen. Viszont nincs rajta reklám.

Rosszul megválasztott szerda esti program

Azon az októberi estén egyszerre két, jónak tűnő programra is hivatalos voltam. Az egyik a súlyos testi hibás háziállatról elnevezett városi gerillapárt vezetőjével való zártkörű találkozóra invitált, a másik a *Tosics Iván* alapította Budapest Körbe, ahol ezen az estén a Corvin negyed sikerei és kudarcai kerültek terítékre.

Talán a sanghaji repülőút viselt meg, de másnap még túl sok volt nekem a viccpárt vezetőjének fapofával előadott monológja arról, hogy mit terveznek arra az esetre, ha bejutnak az Országgyűlésbe. A lényeg az volt, hogy szerinte egy pártnak, ha nincs többsége, akkor nem kell program, nem kell komolyan dolgoznia az őket oda küldő választókért. Megígérte, hogy betartják választási ígéretüket: minden képviselő hat hónap szabadságra megy...

Nem sokkal azután, hogy kedvetlenül hazaértem, már ott várt az emlékeztető a Kör egyik fenegyerekétől, az üzleti életből korán és sikeresen kiszállt nyughatatlan szellemű P-től, aki a vitát megelőző napon a Kör levelezőlistáján a Corvin negyedet leszólta, a szomszédos Ferencvároost ellenben feldicsérte. Ezzel meglehetősen vihart aratott.

A beszámoló, némileg rövidítve így szólt:

Szerintem jól sikerült ez az este. (...) Soha nem látott statisztikák kerültek elő, őszinte és önkritikus, ezért aztán hiteles elemzéseket hallhattunk, miközben feltárult egy ekkora projekt szervezésének, mint a Corvin negyed, heroikus erőfeszítése is.

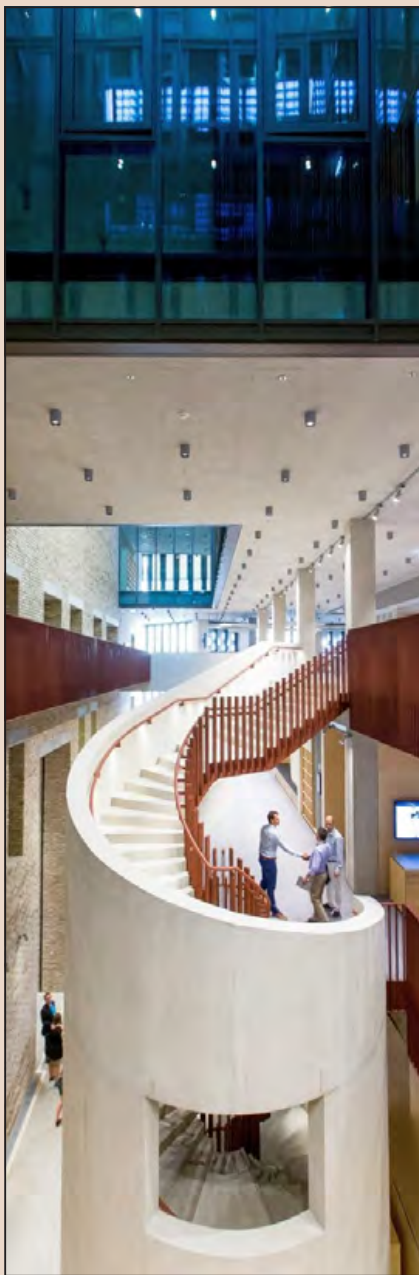
A szociálpolitikai nézőpontú kritikusok – a két rokonszenves szociológus hölgy és Bódis Lajos, aki külön klasszist képvisel bírálatainak megalapozottságával és kérelhetetlen elviségével – az adatok hiányáról, és az összeférhetlenségről beszéltek. Sikerrel! (...) A kitelepítések (bocsánat a szóhasználatért) statisztikai pedig szintén önmagukat védték. Egy piaci alapon létrehozott lakópark (mert a Corvin-negyed ez, nem több, de nem is kevesebb) nem fog állástalan, pénztelen, tehát nem csak hogy vagyontalan, hanem hitelképtelen vásárlókra alapozni. Oda bekerülni tőke kell és egzisztencia. A lerombolt lakónegyed lakosainak elhelyezése pedig, a sajnálatosan csak most, erőteljes kérés, ha úgy tetszik, provokáció hatására megismert adatok szerint, még ha eseti hibákkal is, de korrekt módon történt.

NEM MINŐSÍTÉS, hanem műfaji különbség kérdése a Corvin-negyed (és nem az egész Józsefváros...) versus – a Corvin-negyednél jóval nagyobb – Belső-Ferencváros feljavításának különbözősége. (...)

Nos, tehát a Corvin-negyedben üzleti alapon létrehoztak egy ragyogó, fényűző, jól lakható, kényelmes, mert a tömegközlekedéshez és a vásárlási lehetőségekhez közeli, egyszersmind garázkapacitással bőven ellátott, tágas, zöld sétánnyal díszített lakoparkot. Itt kérem csak módos emberek lakhatnak, tehát szó sincs arról, hogy a negyed korábbi lakói előfordulnának a Corvin negyed újonnan épült lakásaiban. Nem, ők máshová kerültek. Jobb körülmények közé, mint ahol laktak, de nem ide.

A Ferencvárosban ugyanakkor (...) ha végigsétálunk a IX. kerületi Lenhossék tér, Gát utca, Thaly Kálmán utca, Tűzoltó utca vonalon, és a Viola utcát útba ejtve a Ferenc térre érünk, valódi, igazi, józsu szoci-

ális mixet élvezhetünk: cigányoktól német orvostanhallgatókon át, a negyedbe települt építészekkel, zsidó önkéntesekkel és látogatókkal (Páva utca...), és mindennapi kisbérőkkel egyaránt találkozunk. Százféle isteni bolt, petit kóceráj, a Trafó, a Noll Tamás tervezte Semmelweis Egyetemi Elméleti Épület, a mellette fekvő gimnázium, az azzal szemközti, Buenos Aires-i utcaképet idéző, sárga, eklektikus fallal elhatárolt óvodakert... Az egész egy csoda, a maga változatosságával, pergő, széles értelemben vett közép-európaiságával.

Ehhez képest a Corvin-negyed más. De számomra a mai este legfontosabb tanulsága az, hogy súlyos építészeti és városépítészeti problémái ellenére is vállalható és sikeres. Reméljük, lesz olyan, demokratikusan működő, kritikai erő, amely őszintén feltárja az ott létrehozott együttes építészeti és rendezési hibáit – ismétlem, a szociológiai oldalt illető intézkedéseket én elfogadom –, és a megnyitások, a magasságok, az illeszkedések és a homlokzatok területén szigorúbb, igényesebb és erőszakosabb lesz. Barátsággal, Pákozdi Imre

Amit elmulasztottam, az az összecsapó nézetek izgalma, az előadók személyes kisugárzása, leskelődés a város boszorkánykonyhájában. Ritka érdekes est lehetett. Megint megfogadtam, hogy el fogok járni a Budapest Körbe.

Rektoravatás a Közép-Európai Egyetem új szárnyában

Október 21-én nem két, hanem egyetlen, de kettős eseményre voltam hivatalos. A Közép-Európai Egyetem (CEU) új rektorát iktatták be, a sokoldalúan sikeres Michael Ignatieff személyében. A kanadai író, társadalomtudós, exképviselő igen jó benyomást tett rám, és ahogy meg tudtam ítélni, az egész illusztris közönségre. Ő volt az utolsó szónok, de előtte is rövid, frappáns, vicces beszédek hangzottak el. Közöttük az egyetem alapítója, a 86 éves Soros György is beszélt. Összeszedetten és jól, érződött, hogy szellemi energiája a régi, de fizikai ereje megfogyatkozott: akármilyen rövid volt a beszéd, sajnos ülnie kellett.

Ignatieff azt ígérte, hogy kitarja a kapukat az egyetemi együttműködések előtt. És valóban, ott ült a Corvinus rektora, és a társegyetem énekkara ajándékba hozott egy Kodály vegyeskari művet. Egy roma alumna magyarul elszavalta József Attila Dunánál című versét.

A közönség fél szemmel az új termet kémlelte: a Nádor utca 13. és 15. alatt

ezen a napon adták át hivatalosan az elkészült két új épületet, amelyek a három ütemű campus-fejlesztés első részét képezik.

A pályázatra 79 terv érkezett, köztük sorompóba álltak a fölkerekesség legismertebb sztár-irodái is. A zsűri végül egy ír építészpár munkáját választotta ki megvalósításra. Sheila O'Donnell és John Tuomey már bizonyítottak más egyetemi fejlesztések terén is.

Pályázatuk jelmondata ez volt: „We want our new building to feel like it's made for Budapest and that it's part of the inherited cultural landscape of this city.” (Azt akarjuk, hogy új épületünkről érződjön, hogy ez Budapest számára épült, hogy ez része a város örökölt kulturális tájképének). Ehhez John Shattuck, az építkezést elindító volt rektor, aki jelen volt az ünnepségen, de figyelemre méltó módon nem kívánt beszélni, és akivel távozáskor, a ruhatárnál futottam össze, boldogan vigyorogva ezt mondta: „Azt akartam, hogy olyan épületeket tervezzenek, ahol el lehet tévedni. Sikerült, ugye?”

Szerencsére nem kell szavakba öntennem azt a végtelenül komplex, felemelő érzést, ami hatalmába kerített, amikor végigcsavarogtam az új épületeket. A régi és az új olyan különleges, szerves összeépülését tapasztalni, amit Budapesten nemigen. Itt nem biztonsági játékról van szó, hanem merész térformálási húzásokról. Nemes anyagokról, különleges átvágásokról, mindezt megkoronázza egy bámulatos tetőterasz, ahonnan egy új panoráma nyílik. Innét nem lesz nehéz megszeretni Budapestet a 110 országból érkezett diákoknak. Keressenek rá a következő szavakra a neten: „CEU Opens new Buildings”. Nagyon ügyes, két és fél perces videóban mesélik el a hatalmas átépítési munkát. (Készítette Végel Dániel). Az átépítés magyar társtervezője az M-Teampannon iroda, eddigi költsége húsz millió euró. A kivitelező a Market-Strabag konzorcium. A 2020-ra elkészülő II. ütem végén épül majd egy nyilvános passzázs az Október 6. és Nádor utcák között. Ugyancsak nyilvános lesz a két kávézó. Figyelemre méltó a máris üzembe helyezett „okos épületirányítási rendszer”, amely figyelmeztet az épületekben éppen tartózkodók számát, és ahhoz igazítva képes jelentősen csökkenteni a fűtési-hűtési szükségleteket. Az egyetem részéről a projektmenedzser Baross Pál volt. ●